

Сузана РАЈИЋ
Универзитет у Београду
Филозофски факултет
Одељење за историју
Београд

ИЗ ОСТАВШТИНЕ КРАЉА АЛЕКСАНДРА ОБРЕНОВИЋА*

Анстракт: Рад представља извршно Решење Првостепеног суда за град Београд којим је, после убиства краља Александра Обреновића 11. јуна 1903. године, распоређена његова имовина наследници мајци краљици Наталији и осталим потражиоцима према којима краљ није измирио своје обавезе.

Кључне речи: краљ Александар, краљица Наталија, оставштина, повериоци, пуномоћник, решење.

Краљ Александар Обреновић је, за разлику од свога оца краља Милана, био штедљив и врло скроман у свакодневним животним потребама. Од пола милиона динара, колико је износио годишњи буџет Краљевог двора за 1890, 1891. и 1893. годину, краљ је трошио само десети део на личне потребе, а остатак је одлазио на дворске часнике, поклоне, послугу, кухињу. Заиста није био лепљивих прстију, што се новца тиче. Када је кренуо за Цариград 1894, влада му је понудила 100.000 динара путног трошка, јер путује у корист земље, а не из личних потреба. Понуду је одбио и захвалио влади на пажњи и то је свакако био племенити гест, када један сиромашни краљ одбија толику суму зато што је његова земља такође сиромашна.¹

* Рад настао као резултат истраживања на пројекту Министарства за науку и технолошки развој *Друштвене институције српског народа од 16. до 20. века: континуитет и дисконтинуитет* (Ев. бр. 147015).

Међутим, иако је мало трошио, краљ Александар није продавао, али није ни увећао своју имовину Све што је поседовао од непокретности наследио је од својих предака, углавном од кнежева Милоша и Михаила, а од оца Милана само двор и имање у Нишу и околини, у Топоници. Када је са дванаест и по година постао краљ (1889) старатељи над краљевим добрима, Никола Крстић и Лазар Докић, констатовали су да су имања прилично запуштена, да дају мало примања, да се у двору, на рачун краљев, немилице троше животне намирнице, цигарете, пиће и др., да нигде не постоји списак слугу и да мајстори праве бројне рачуне за наводне поправке а да их у томе нико не контролише. Строгом штедњом, старатељи краљеве имовине за време малолетства Александра Обреновића (1889 - 1893), успевали су да трошкове смање и остваре суфицит од око 200.000 до 250.000 динара годишње. Они су водили рачуна да се све зграде издају под закуп и да се од купаца кирија редовно прикупља. Сва крунска добра, економије, виногради, дућани, механе, локали, годишње су давали свега око 5.000 динара прихода. Од краљеве цивил-листе, која је у време малолетства на годишњем нивоу износила од 600.000 до 679.000 динара, такође се могло уштедети 150.000 до 200.000 динара. Године 1890. код Ротшилда је било уложено 5.293 лоза државе Србије, што је износило око 260.000 динара, а у новембру 1891. тај број је износио нешто преко 7.000, што је са каматом на годишњем нивоу било око пола милиона динара. Од уштеђеног новца куповане су и акције Рудника живе „Авала“, које су такође полагане код Ротшилда, као и 60.000 динара готовине у сребру. Новац који су старатељи успели да уштеде на име краљево за три године потрошио је краљев отац када је запао у дугове 1893. године.² Син је пропратним писмом Ротшилдима дао оцу новац, са

¹ П. Тодоровић, *Дневник*, Београд 1990, приредила Латинка Перовић, 181.

² Архив Српске академије наука и уметности, Историјска збирка, Заоставштина Николе Крстића, бр. 7252/69, *Дневник о старатељству над имањем краља Александра, почет 18. марта 1889* (даље: АСАНУ, ИЗ); Исто, фонд Јована Ристића, XXVII-1, бр. 2, 13; Архив Србије, Поклони и откупи, к. 140, д. 60, (даље: АС, ПО). Краљ Милан није могао да дође до новца код Ротшилда јер је новац био положен на име краља Александра. Тај проблем је решен после државног удара 1/13. априла 1893, када се краљ Александар пре времена прогласио пунолетним и преузео власт у своје руке. Отац је узео новац, а за узврат дао сину скупоцене адађири које је он наследио од кнеза Михаила.

најбољим жељама да му послужи да изађе из дужничке кризе. У фебруару 1894. краљ је на рачуну код Ротшилда имао близу 50.000 флорина или око 120.000 динара.³

Непокретна добра краља Александра делила су судбину свог власника. Краљ Милан је 1891. године тражио три милиона динара и пошто тај новац није могао у целости бити одобрен од Скупштине, један милион му је исплатила држава на име цивил-листе дате унапред за годину дана, док су друга два милиона позајмљена у Русији, у Волго-Камској банци. За ову позајмицу заложена су непокретна крунска добра. Тако је отац добра која је 1889. пренео на сина, оптеретио дугом који ће бити исплаћен тек након Александровог убиства.

Из Распоредног решења првостепеног суда за град Београд по маси покојног краља Александра Обреновића од 3/16. јула 1904, које овом приликом објављујемо, може се стећи комплетан увид у број и вредност краљевих непокретности, затим у неизмирена краљева дуговања које је у име покојника имала да измири његова мајка и наследница краљица Наталија. Иако је списак потражилаца дугачак, ради се углавном о неизмиреним накнадама за поједине услуге двору и та сума је исплаћена из краљеве оставштине у готовом новцу. Међутим, руска Волго-Камска банка је тражила да јој се из интабулационог непокретног имања исплати 1.301.957,95 динара у злату, а вредност свих непокретности процењена је на око три милиона динара. Ово Решење чува се у Архиву Српске академије наука и уметности, у Историјској збирци, у Заоставштини краљице Наталије Обреновић, под сигнатуром бр. 14680/VIII -2-б.

Приређивач је настојао да интервенције сведе на најмању могућу меру. Уједначено је писање великих и малих слова, одвојеног и састављеног писања речи. Најчешће су додавани интерпункцијски знаци, знаци навода, а скраћено написане речи допуњене су у угластим заградама. Све мале заграде пренете су из оригинала, као и датуми који су по старом календару. Датуми у предговору и напоменама усаглашени су са данашњим рачунањем времена.

³ АСАНУ, бр. 14.680, заоставштина краљице Наталије, VIII-115; АС, Хартије краља Александра, извештај краљу из банке Ротшилда у Бечу од 20. фебруара 1894.

Распоредно решење

Дежурног судије првостепеног суда за град Београд – надлежног по маси пок.[ојног] Александра Обреновића V бившег краља Србије. Из аката ове масе види се:

Да је краљ Александар умро 29. маја 1903. год.⁴

Да је после смрти, према извештају управника Краљеве благајне и Круничних добара од 10. септембра 1903. год. бр. 366, оставио ову имовину:

I Непокретно имање:

1. Плац са зградама у Дубровачкој улици (свако здање) процењено 482.200 дин.
 2. Плац са кућом у Крунској улици (кућа г-ђе Томаније) процењено 75.713 дин
 3. Плац са градама у Балканској улици (Краљева пивара) процењено..... 422.670 дин.
 4. Плац са двама зградама у Савској улици (хотел „Крагујевац“ и до њега дућани и квартири) процењено..... 588.668 дин.
 5. Плац са зградама у Дубровачкој и Узун Мирковој улици процењено..... 85.555 дин.
 6. Имање поред жељезничке пруге на коме је стругара Душана Сиротановића процењено..... 162.825,60 дин.
 7. Земљиште са зградама у Палилули (Краљеве штале) процењено 387.459 дин.
 8. Плац са зградама у Сарајевској улици бр. 4 (Краљева вешерница) процењено 59.598 дин.
- Све се ово имање налази у Београду.
9. Земљиште са зградама у селу Такову по тапији коју је потврдио горњомилановачки Прв.[остепени] суд 1. апр.[ила] 1902. г. бр. 5959.
 10. Пољопривредно имање у Топоници, у близини Ниша, од кога има 34 тапије процењено 90.000 дин

⁴ Александар Обреновић (1876-1903), краљ Србије (1889-1903). Убијен 11. јуна 1903. у завери коју су против живота краља и његове супруге сковали војни и цивилни представници српског друштва.

11. Пољско добро у атару општ.[ине] Смедеревске на ком је засађен виноград и од кога има 11 тапија процењено 370.832, 35 дин.
12. Плац у Кладову са зградама у којој је основна школа
13. Баштованциница у Крагујевцу
14. Плац са зградама у Нишу (Краљев дворец) процењено
.....105.498,15 дин.
15. Краљеве Гарде код села Сипа на Дунаву

II Разну покретност изложену у списковима којих има 26 и које је саставила комисија за преглед и допуну инвентара Краљевих и Крунених добара, наименована по смрти краља Александра Указом Владе Краљевине Србије.⁵

III Разна примања

Да се за наследницу све имовине пок.[ојног] краља Александра пријавила његова мати краљица Наталија⁶, која је преко свога пуномоћника г. Боривоја Орешковића адв.[оката] оvd.[ашњег] изјавила да се наследства прима са потписом.

Да су услед оваке изјаве пријављене наследнице, а на основу § 491 гр.[ађанског] зак.[она] и чл. 102 несп.[орног] права, огласили преко *Српских новина* позвани сви који ма шта по каквом основу из ове масе тражити имају.

Да су се у масу пријавили и тражили:

1. Држава српска покретност побројану у акту бр. 1588
2. Марко Стојановић адв.[окат] оvd.[ашњи] за Фридриха Хиса и синове из Беча 622 круне
3. М. Стојановић адв.[окат] за К. Габлера из Беча.....1224 круне

⁵ АС, Председништво Министарског савета, 1903, к. 12, бр. 308, Инвентар ствари у Старом двору, Новом двору, Двору у Смедереву, Нишком двору и павиљону у Нишкој бањи, Таковском двору и у зградама на Ади Циганлији.

⁶ Наталија Обреновић (1859-1941), кнегиња (1875-1882) и краљица (1882-1888) Србије, мајка краља Александра Обреновића.

4. М. Стојановић адв.[окат] за Е. и Р. Шпицера из Беча.....	2172,72 круне
5. ----- „ ----- за Јана Јеномира Антона из Хронова	240 круна
6. ----- „ ----- за Х. Тауса из Беча	610 круна
7. ----- „ ----- за Шарлоту Ирош[?] из Беча	1938,79 круна
8. ----- „ ----- за Јосифа Фишера из Беча.....	299,03 круне
9. ----- „ ----- за Лудвика Херуфелда из Беча.....	280,40 круне
10. ----- „ ----- за Аугусту Шарф из Беча.....	2.000 круне
11. ----- „ ----- за Ф. Фрича из Беча	870 круна
12. ----- „ ----- за С. Фридмана из Беча.....	243 круна
13. ----- „ ----- за Тајера и Хартмута из Беча	382 круна
14. ----- „ ----- своју адвокатску награду.....	3.600 дин.
15. М. Мостић адв.[окат] за Морица Тилера из Београда	7.893 дин.
16. Н. Капетановић адв.[окат] за Друштво за осветљење	5.998,10 дин.
17. П. Стефановић адв.[окат] за М. Слуцког и комп.[анију] оvd.[ашњу].	734,55 дин.
18. ----- „ ----- за Ј. Павловића и комп.[анију] оvd.[ашњу].....	2.411,75 дин.
19. ----- „ ----- за Сименса и Халска из Пеште.....	3.058,48 кр.[уна]
20. В. Павићевић адв.[окат] за Жансена из Париза.....	9.166,50 дин.зл.[атних]
21. Р. Финц адв.[окат] за С. Ландау трг.[овца] оvd.[ашњег].....	284,10 дин.
22. ----- „ ----- за К. Најлендера из Пеште.....	4.600 дин. зл.[атних]
23. Др Д. Алкалај адв.[окат] за Геролда и Комп.[анију] из Беча.....	7.264,43 круна
24. ----- „ ----- за Алберта Хенрија из Штрасбурга...	902,50 д.[ин]зл.[атних]
25. ----- „ ----- за Аугуста Штајкерта из Беча	9.707 круна
26. ----- „ ----- за Аугуста Кантона из Берлина.	6.840 д.[ин]зл.[атних]
27. ----- „ ----- за Ф. Томасонија из Беча.....	10.248,29 кр.[уна]
28. ----- „ ----- за А. М. Херуку из Беча.....	331 круна
29. ----- „ ----- за Голдштајна из Штудгарта	100 марака
30. ----- „ ----- за В. Вителаја из Лондона	£ 7,7,4
31. ----- „ ----- за Ф. Матајовског из Прага.....	600 круна
32. ----- „ ----- за Стевана Шота из Беча.....	6.627,92 кр.[уна]
33. ----- „ ----- за П. и Х. Хабига из Беча.....	135 круна
34. ----- „ ----- за А. Фелдхајма из Мајнца..	10.580 д.[инара]зл.[атних]
35. Фр. С. Попе адв.[окат] за Тому Грубера оvd.[ашњег].....	1224,20 дин.
36. ----- „ ----- за Ф. Брахфелда из Пеште.....	8.051,55 кр.[уна]
37. ----- „ ----- за в. Недељковића терз.[ију] оvd.[ашњег].....	150 дин.
38. ----- „ ----- за Х. Куглера из Пеште.....	2.847,80 кр.[уна]
39. Рад. Попе Драгић адв.[окат] за М. Флајмера и Мајера оvd.[ашњег]	150 дин.
40. ----- „ ----- „ ----- „ ----- „ -----	7.485,50 кр.[уна] 1679,30 дин.
41. Рад. Попе Драгић адв.[окат] за Душана Годоровића трг.[овца] оvd.[ашњег]	5.653,25 дин.
42. Ур. Кузмановић адв.[окат] за Голдштајна 1 монограм	200 дин.
43. Ј. Ф. Вшетечки млинар оvd.[ашњи].....	132 дин.
44. Глиша Матић обућар оvd.[ашњи]	1340 дин.
45. Анастас Зако гвожђар оvd.[ашњи].....	36 дин.
46. Антон Келнер фарбар оvd.[ашњи].....	332 дин.

47. Ђока Милићевић и син гостионичар оvd.[ашњи].....	269,70 дин.
48. Јосиф Бергер механичар оvd.[ашњи].....	85,80 дин.
49. Карло Пероло гост.[ионичар] оvd.[ашњи].....	1176,75 дин.
50. Ант. Ђорђевић пекар оvd.[ашњи].....	45,50 дин.
51. Трифун Ђорђевић воскар оvd.[ашњи].....	522 дин.
52. Јован Анђелковић ћурч.[ија] оvd.[ашњи].....	204 дин.
53. Сава Миленковић трг.[овац] оvd.[ашњи].....	80 дин.
54. Тодор Мраовић цвећар оvd.[ашњи].....	21,25 дин.
55. С. Шајнесонов оптичар оvd.[ашњи].....	599 дин.
56. Новичић и Розмировић из Ниша.....	42,50 дин.
57. Ц. Лозановић.....	93 дин.
58. К. Пијачетини оvd.[ашњи].....	70 дин.
59. Беогр.[адско] женско друштво.....	15 дин.
60. Коста Ђукић дрвар.[ски] трг.[овац]	59,40 дин.
61. Миливој Маленић оvd.[ашњи].....	1200 дин.
62. П. Маринковић дрогериста.....	162,10 дин.
63. Марковић и Павловић трг.[овац] оvd.[ашњи].....	2.150 дин.
64. Маричић и Јанковић ----- „ -----	1789,40 дин.
65. Д. Ђирковић трг.[овац]	21,50 дин.
66. Ђ. Јанковић кујунџи.[ић] из Ниша 12 кашика и 1 тацну.....	500 дин.
67. К. и Н. браћа 3 Поповићи јувелири оvd.[ашњи]	1.675 дин.
68. Пера Петровић за сина Ђорђа једна кола.....	[непроцењено]
69. Мих.[аило] Викторовић апотек.[ар] оvd.[ашњи]	1.324,50 дин.
70. Таса Неранџић трг.[овац] оvd.[ашњи].....	17,50 дин.
71. В. Огњеновић адвокат за Фр. Калвета из Бордоа	5325 дин.
72. Управа државних монопола.....	2233,75 дин.
73. Столарско акционарско друштво.....	95,65 дин.
74. Ник. К. З. Поповић јувелир.....	240 дин.
75. Радничка школа женског друштва.....	800 дин.
76. Тајтацаковић и други трговци овдашњи.....	1.700 дин.
77. Светислав Костић терзија овдашњи.....	2.070 дин.
78. Франц Франц Немеш оvd.[ашњи].....	28,30 дин.
79. Мика Константиновић месар оvd.[ашњи].....	6.057 дин.
80. Франц Шустер лимар оvd.[ашњи].....	178,40 дин.
81. Игњат Бајлони и синови.....	1692,05 дин.
82. Карло Рот фарбар оvd.[ашњи].....	204 дин.
83. Милан Глишић оvd.[ашњи].....	22,50 дин.
84. Ј. Обрадовић трг.[овац] оvd.[ашњи].....	180 дин.
85. Сава Недељковић хлебар оvd.[ашњи].....	45 дин.
86. Јосиф Марковић лекар.....	50 дин.
87. Милош Савчић инжињер овдашњи.....	717,50 дин.
88. М. Гођевац адвокат за браћу Луве.....	2.127,60 дин.[] []
89. Петар Кумаковић апотекар из Врање.....	300 дин.
90. Станоје Живковић трг.[овац] оvd.[ашњи].....	60 дин.

91. П. Петровић бравар овдашњи.....	660,80 дин.
92. Ј. Пантелић посластичар овдашњи.....	405,75 дин.
93. Аранђеловачка конзорција.....	229,10 дин.
94. Министарство финансија.....	1.000 дин. у злату.
95. Дирекција државних жељезница.....	518,60 дин.
96. Ужичка ткачка радионица.....	1.523 дин.
97. Димитрије Н. Николић трг.[овац] олд.[ашњи].....	117,20 дин.
98. Свет. Рувидић апотекар из Ниша.....	146,60 дин.
99. Др Павле Стејић лекар олд.[ашњи].....	300 дин.
100. Божа Драгољевић трг.[овац] олд.[ашњи].....	266,15 дин.
101. Милоје Јовановић овдашњи.....	123 дин.
102. Лазар Девичерски столар из Ниша.....	80 дин.
103. Ф. Квирини тапетар овдашњи.....	615,30 дин.
104. Јован Сремац лимар овдашњи.....	145,60 дин.
105. Ранко Гођевац трг.[овац] олд.[ашњи].....	269,90 дин.
106. В. Тителбах професор у пензији овдашњи.....	4.511 дин.
107. М. Стојановић адвокат за А. Е. Ке[?]та из Беча.....	1.175 круна
108. ----- „ ----- за Шостала и Хартлајна из Беча.....	2.947,90 круна
109. М. Мостић за Е. Фишера из Пеште.....	5.585,90 круна
110. Антоније Мутап из Прислонице.....	250 # цес.[арских]
111. Љубисав Лишанин олд.[ашњи].....	200 дин.
112. Др Д. Алкалај за Фр. Франкла из Беча.....	306,48 круна
113. . ----- „ ----- . ----- „ ----- ..	400 круна
114. Ђачка трпеза.....	1.000 дин.
115. Годор Николић чувар тица.....	4.000 дин.
116. Жан Амаре служитељ.....	4.300 дин.
117. Пет.[ар] Маринковић грговац из Г. Милановца.....	93,90 дин.
118. Београдско певачко друштво.....	5.000 дин.
119. Марија Флор удова из Ниша месечну пензију од.....	60 дин.
120. Макса Антонијевић јувелир овдашњи.....	461,95 круна
121. Држава српска приход са Аде Циганлије.....	20.682,25 дин.
122. Српско лекарско друштво.....	1.200 дин.
123. Др. Јова Јовановић лекар.....	8.300 дин.
124. Др. Антон Пфефер.....	60 дин.
125. Дирекција српских државних жељезница.....	755,20 дин.
126. Младен Драгићевић служитељ.....	2.880 дин.
127. Мих.[аило] Гесег настојник имања.....	5.000 дин.
128. Станка Мијатовић удова.....	6.834 дин.
129. Стаменко С. Јоцић кујунџија из Ниша.....	4.265 дин.
130. Свет. Јеремић из Горње Добриње.....	29.396 дин.
131. . ----- „ ----- . ----- „ ----- ..	1.540 дин.
132. . ----- „ ----- . ----- „ ----- ..	9.540 дин.

133. Др. Д. Алкалај адв.[окат] за Стану пл.[емениту] Алексић-Мајн, кћер пок.[ојне] Ане М. Обреновић⁷ из прихода од непокретног имања, према тач.[ки] 29 уступљења Петрије Бајић од Варадне⁸, кћери кнеза Милоша Обреновића, и барона Федора и Михаила Николића од Рудне⁹, унука пок.[ојног] кнеза Милоша од друге његове кћери Савке, годишње издржање до Станине смрти 6.000 дин.
134. Ермила Обреновић¹⁰ по истом основу и под истим основама као и г-ђа Алексић – Мајн, годишње 6.000 дин.
135. Волшко-Камска банка, да јој се из интабулационог непокретног имања, амортизацијом, као што је облигацијом предвиђено са 3% интереса од 1. маја 1903. исплати 1.301.957,95 д.[инара]зл.[атних]
136. М. Мостић адв.[окат] за Леона Беклара секретара амбасаде из Париза 350.000 дин. у зл.[ату] са 6% инт.[ереса] од 23. априла 1903. год. по облигацији. Ова је тражбина сведена на 270.000 дин. у злату са интересом од 23. априла 1904, пошто је по решењу овог судије у отплату ове тражбине издато г. Мостићу 80.000 дин. у злату са интер.[есом за годину дана... 270.000 д.[инара]зл.[атних]
137. Др.Д. Алкалај адв.[окат] за Антона Хајца б.[ившег] шумара у Кошутњаку. 32.506,80 дин
138. Др Д. Алкалај за К. Дрекола из Беча 2.508 кр.[уна]
139. ----- „ ----- за Бамингера и Хубера из Беча 914. кр.[уна]
140. ----- „ ----- за Јосифа Сајтлера ловца 1.800 дин. годишње на име пензије или једном за свагда 9.000 дин.
141. Др Д. Алкалај за Карла Ребла на име пенз.[ије] годиш.[ње] по 840 дин.
142. Др М. Петронијевић б.[ивши] краљев секретар од исплаћених рачуна 11.436,50 д.[инара] зл.[атних], 2.254,60 д.[инара] ср.[ебрних], 3002,25 круна, 1019 марака, 120 форин.[ти], 20 турс.[ких] лира
143. Антоније Станковић и Стојан Соколовић циглари..... 6.000 дин.
144. Јосиф Прител столар..... 2.000 дин.
145. Марко Барух мењач..... 2.000 круна
146. Петар Розмировић бив.[ши] на[д]зор.[ник] двора на име пензије месечно по 80 дин.
147. Риста Јовановић баштован..... 500 дин.
148. Ђорђе Нешић очни лекар 15.650 дин.
149. Др. Никола Николић лекар 7.494 дин.

⁷ Анастасија (Стана) (1839–1933) удата за Теодора Алексића од Мајне, била је кћер брата кнеза Милоша Јована и његове друге жене Ане Јоксић (1818–1880).

⁸ Кнез Милош Обреновић (1783–1860), кнез (1815–1839) и (1858–1860) и кнегиња Љубица Обреновић (1785–1843) имали су кћер Петрију, удату за Теодора Бајића.

⁹ Федор (1836–1903) и Михаило (1841– после 1897) Николић су синови друге кћери кнеза Милоша Савке (Јелисавете) (1814 - 1848) из брака са Јованом Николићем из Рудне (1810–1890).

¹⁰ Ермила или Јермила (1844–1918) је друга кћер кнез Милошевог брата Јована и Ане Јоксић, која је била удата најпре за Николу Чупића, а од 1867. године за Тешу Николића.

150. Др Д. Алкалај за Аугуста Штајнхерта из Беча 6.426 круна
 151. . ----- „ ----- за Јосифа Ребла по 10 дин. месечно на име пензије, или једном за свагда20.000 дин.
 152. Др Д. Алкалај за Јована Дочкала камердинера једну капу и једну бунду6.668,95дин, 1.612,97 круна.
 153. Др Д. Алкалај за Јована Дочкала камердинера408,30 круна, 3.496,80 дин.
 154. М. Стојановић адв.[окат] за Фр.[анца] Хиса и синове из Беча ...6.216,40 круна
 155. ----- „ ----- за Амалију Глаубер из Беча..... 880 круна
 156. ----- „ ----- за Шостала и Хартлајна из Беча310,50 круна
 157. Крسمановић и Јовановић накнаду штете коју нису одредили
 158. Држава српска3333,33 дин.
 159. ----- „ -----160.600 дин.
 160. М. Мостић адв.[окат] за масу Лазе Петровића:
 1. 10 оснивачких акција Друштва златних рудника у Ватану (Сијам) Société des Mines d'or de Watana par de tondaters on porteur. Номинална вредност сваке акције 100 франака.
 2. 5 ком.[ада] од по хиљаду акција Друштва The good Vill Tunnel and mining С°. Уз акције и једно писмо банке Commando et С. у Паризу, упућено краљу Александру 9. априла 1901. год. у коме се каже да је предато Марковићу, отправнику послова у Паризу горњих 10 ком.[ада] акција златних рудника и горњих пет акција. И затим, једна признаница г. Воје Марковића банци Commando, по којој признаје да је горње акције примио.
 3. У једној коферти 10000 дин. у злату.
 4. ----- „ -----8000 дин. у злату
 5. У Бележнику:
 а) У српским новчаницама у злату 3.400 дин.
 б) 500 круна у новчаницама
 в) 3000 круна и 3 новчанице по 1000 круна
 г) 200 форинти у новчаницама у 2 ком. Од по 100 форинти
 д) 1 српска новчаница од 100 динара у злату
 њ) 1 новчаница од 25 рубаља и 1 од 5 рубаља
 е) 2 новчанице франциске од по 1000 франака и 5 новчаница од по 100 дин.
 ж) 75 наполеона по 20 дин. свега 1500 дин. у злату
 7¹¹. 10.000 дин. у сребрним новчаницама
 8. 500 ком.[ада] акција Извозне банке гласеће на краља Александра
 Уплаћено по 40 динара
 9. У фиоци писаћег стола:
 I 700 дин. у сребрним новчаницама
 II 300 дин. злата у српским новчаницама
 III 420 круна у новчаницама
 IV 1 новчаник и у њему 6 круна и 20 филера

¹¹ По редоследу треба да је редни број 6.

- V 1 медалја од 1888. год. на којој је лик краља Милана
VI 1 Споменица на стогодишњицу Јеврема Обреновића
VII 1 уплата осигурациони Генерали, рок од 1. маја 1903. год. гласећа на Лазу и Анку Петровића
VIII 1 признање и писмо Драгутина Атанацковића односеће се на купљени плац од Штајнехлера у једној коферти на којој је написано „тапије од плаца“, но тапије нема
IX једна уложна књижица под бр. 334 Београдске трговачке штедионице на име Наталије Лазе Петровића уложено 111,25 дин
10. Један реверс ђенерала Коке Миловановића по коме је примио 25 акција Народне банке за удову пок.[ојног] Лазе Петровића

161. Јован Ребл служ.[итељ] по 100 дин. месечно на име пензије или једном за свагда 12.000 дин.
162. Државна штампарија 2.185,65 дин.
163. Јован Вукомановић¹² пензионер имање звано „Краљева вешерница“

Повериоцима од бр. 1 до бр. 108 закључно у реферату овог решења призната су њихова потраживања и исплаћена.

Повериоци побројани у реферату овог решења од бр. 109 до бр. 132 закључно, упућени су за своја потраживања на редовну парницу пошто им пуномоћник наследнице г. Боривоје Орешковић адв.[окат] иста није признао, но они у остављеном року нису парнице повели.

Повериоцима под бр. 133, 134, 135 и 136 призната су њихова потраживања.

Повериоцима под бр. 137 па до бр. 149 закључно, пуномоћник пунолетне наследнице није признао њихова потраживања и они су решењем несп.[орног] дела, судије овог суда, упућени на редовну парницу те да тим путем своја потраживања докажу. Парнице су повели у остављеном року.

Повериоци од бр. 150 до бр. 160 закључно, чија потраживања такође нису призната, упућени су на редовну парницу, али им рок за вођење исте није још протекао.

Сви повериоци од броја 133 до бр. 160 закључно, одобрили су да се наследници преда на слободну управу и располагање сва

¹² Рођак кнегиње Љубице, супруге кнеза Милоша Обреновића, рођене Вукомановић.

масена имовина, како покретна тако и непокретна, но с тим да се у распоредно решење унесе да ће наследница бити дужна исплатити им из наслеђене имовине пријављене тражбине, кад буду поднели на исплату извршне пресуде по споровима на које су решењем судије за несп.[орна] дела упућени.

За повериоца Јована Ребла служит.[еља], чија тражбина износи 12.000 дин. и за Државну штампарију која је пријавила 2.185,65 дин, пуномоћник наследнице г. Орешковић актом својим под бр. 18539, положио је суду 101 ком.[ада] државних лозова 2% и 3.700 дин. у злату, с тим да овај новац и ови лозови, заједно са готовином која се у маси налази, и која по извештају рачуноводства на акту под бр. 18526 износи 10.607,25 дин., остану у депозиту као гаранција за исплату потраживања Јована Ребла и Државне штампарије све дотле док се не окончају спорови на који су ови повериоци решењима судије за несп.[орна] дела упућени.

РАЗЛОЗИ

Решењем несп.[орних] дела судије овог суда од 29. новембра 1903. бр. 29598, које је извршно за једину наследницу све имовине пок.[ојног] краља Александра, проглашена је његова мати краљица Наталија, с тим, да дугове покојникове буде дужна исплатити само наслеђеним имањем, пошто се наслеђа примила са потписом.

На основу њега, а имајући у виду:

Да су пријављеним повериоцима, побројаним у реферату овог Решења, од бр. 1 до бр. 108 закључно, њихова потраживања призната и исплаћена.

Да су повериоци побројани у реферату овог Решења од бр. 109 до бр. 132 закључно, упућени на редовну парницу за своја пријављена потраживања која им пуномоћник наследнице није признао, па исту нису повели у остављеном року, да су на тај начин изгубили право да се та њихова потраживања узимљу у обзир при расправљању ове масе.

Да су повериоци бр. 133, 134, 135 и 136, чије су тражбине признате, одобрили да се наследници преда на слободну управу и располагање сва масена имовина.

Да су повериоци под бр. 137 до 149 закључно, који су за своја пријављена потраживања упућени на редовну парницу и исту пове-ли, као и повериоци под бр. 150 до 160 закључно, који су на парницу упућени, али им рок за парницу још није протекао, такође одобрили да се наследници преда на слободно руковање и располагање сва ма-сена имовина, како покретна тако и непокретна, но с тим да се у рас-поредно Решење унесе да ће наследница бити дужна исплатити им из наслеђене имовине пријављене тражбине, кад буду поднели на исплату извршне пресуде по споровима на које су решењем судије упућени.

Да је пуномоћник наследнице у акту бр. 18539 положио суду 101 ком.[ада] државних лозова 2% у вредности 10.100 дин, и 3.700 дин у злату, с тим да овај новац заједно са осталом готовином која се у маси налази и која износи 10.607,20 дин. остане у депозиту као гаранција за исплату непризнатих тражбина Јована Ребла и Државне штампарије, кад поднесу извршне пресуде по споровима на које су решењем судије упућени.

Да је Јован Вукомановић пензионер, одобрио такође предају све имовине наследници, сем имања под бр. 8 овог Решења (Краље-ва вешерница), на које он полаже право својине по основу наслеђа од пок.[ојне] кнегиње Љубице Милоша Обреновића.

Да је сва масена покретност са свима примањима већ предата наследници на слободну управу и располагање Решењем несп.[ор-ног] дела судије овог суда од 24. априла 1904. год. бр. 12357, за чије је извршење писато господину председнику Министарског савета.

Потписани судија, према свему изложеном налази: да се на основу чл. 126 у в.[ези] са чл. 114 несп.[орног] прав.[илника] и сва масена непокретна имовина има предати наследници на слободну управу и располагање, сем имања под бр. 8 (Краљева вешерница), о коме ће се накнадно одлука донети кад се буде окончао спор који је г. Вукомановић према решењу несп.[порног] суда повео код овога суда, против масе пок.[ојног] краља Александра.

На основу изложеног чл. 5 и 11 несп.[орног] прав.[илника] §§ 303, 304 и 306, Пр.[остепени] суд поставља, а с погледом на Закон о таксама потписани судија

РЕШАВА

Да се наследници краљици Наталији преда на слободну управу и располагање сва масена непокретна имовина, сем плаца са зградама у Сарајевској ул. бр. 4 (Краљева вешерница), на које имање полаже право г. Јован Вукомановић пенз.[ионер], по основу наслеђа од пок.[ојне] кнегиње Љубице М. Обреновић. За ово имање донеће се одлука накнадно, кад се буде окончао редовни спор који г. Вукомановић, према Решењу несп.[орном] делу судије бр. 30784 повео код овога суда против наследнице пок.[ојног] краља Александра.

Наследница ће бити дужна да из наслеђене непокретне имовине исплати признате тражбине Стане пл.[емените] Мајн, Ермиле Николић рођене Обреновић и Волшко-Камске банке, а из целокупне наслеђене имовине да исплати признату тражбину Леона Беклара, секретара амбасаде у Паризу, као и све непризнате тражбине изложене у реферату овог Решења од бр. 137 до бр.160 закључно, ако исте поменути повериоцима буду досуђене пресудама судским по споровима на које су решењима несп.[орних] дела судије упућени.

Хартије од вредности и новац који је пуномоћник наследнице положио по акту бр. 18539, као и раније примљена масена готовина која по извештају рачуноводства на акту бр. 18526 износи 10.607,25 дин, остаће у депозиту код овога суда за обезбеду пријављених потраживања Јована Ребла и Државне штампарије, све дотле док се не оконча спор на који су ови повериоци упућени решењем несп.[орних] дела судије противу масе пок.[ојног] краља Александра.

Наследница ће бити дужна да плати само папирну таксу.

Ово је решење одмах извршно.

Решењем овим известити пуномоћника наследнице г. Боривоја Орешковића адв.[оката] оvd.[ашњег].

Решио дежурни судија Прв.[остепеног] суда за град Београд, 3. јула 1904. год. бр. 18539 спор 5461 у Београду.

Писар
Рад. Мирковић с.р.

Дежурни судија,
Ж. Аранђеловић с.р

Suzana Rajić

FROM THE LEGACY OF KING ALEKSANDAR OBRENOVIĆ

Summary

After the killing of King Aleksandar Obrenović on June 11th 1903, his property was conferred to the inheriting mother, Queen Natalija, by the executive decision of the Court of Original Jurisdiction for Belgrade. Queen Natalija was obliged to settle accounts with those who claimed the satisfaction of their needs that king failed to meet during lifetime, having failed to fulfill his obligations towards them. A thorough insight into the number and the value of the king's real estate properties as well as his unpaid debts can be grasped by means of this document. The value of all the king's real estate properties is estimated to approximately 2,8 million dinars. Of that amount, the Russian Volga-Kama bank claimed 1.301.957,95 dinars in gold, as a value of the two million dinars loan that king's father Milan made in 1891, by pawning the royal real estate properties.

Key Words: King Aleksandar, Queen Natalija, creditors, representative, decision.

Чланак примљен: 30. 03. 2010.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 15. 10. 2010.

